

Landskap: *Lamialand* Upptecknat av: *Fingal Johansson*
 Härad: *Östbo* Adress: *Bygget, Jäätä, Värvamo*
 Socken: *Värvamo, Värtorp, Fygele* Berättat av: *olika personer; se bak-*
 Uppteckningsår: *1947* Född år *vid 5* i *viden av bygget!*

All "gå" med stjärnan" s. 1a - 1b.
Rida stoffan: s. 1 - 4.
Kerquärda pengar. v. "Spräkte päle" s. 5.

N. M. spec. 193.

Skriv endast på denna sida!

M. 10515 : 1 a.

Bygget, Gården, Vårrens den 10 dec. 194.

Folkliksarkivet ; Lund.

Speciellfrågelistan 193 "Att gå med" och
översändes härmed, och kan jag inte Rem-
nessa den. (Lund museet kan tidigare till-
ställt mig, den, och ej från mig på den
hemmet)

Jag vill nu ge mig att jag kört alla
personer om tala att utgångarna
gingo omkring och sjöngs!

"Gode Öppningar, gode morgon,
Lille herre och fru, vi är alla
en förgylles jul" och sedan de förska
invarann varans alla vänner var det
vanligt att de blev lyftna för
traktning, dricka och leker.
Då de från mig för "Länge med
traktningen kunde det att garna
munde på morgon garna
att sjunga.

Annandag jul, den heliga Stefani
dag, benämndes i orten "Släppandagen".
Då skulle man stiga tidigt upp om
morgnonen, annars kunde det hända
att man under det kommande
året fick svårt att komma upp.
Och dels var det bra att vara tidig
av sin vännida dag, för att göra
i ordning (maka) i ladugård och
stall, ryckta och borsta hästarna
giva dem foder o.s.v. Var man
sen av sin, kunde det hända
att grannens pojkar kommit före
och gjort i ordning i ladugård och
stall, och det ansågs för att vara
stor skam för hemmafalket.
Det var också stor skam att ligga
och sova då Släppanriiddarna

anlände, ty då skulle både
bonden och hans "gjarring" stå
på "fästebroarna" och mottaga
gästerna med mat och dryck (bränn-
vin) Slappansriddarna som utgjordes
av byns drängar och hemmasöner
kommo mycket tidigt på aften
till de första ställena de besökte, om
byn var stor, ty innan morgonen,
och i varje fall ej senare än kl. 6
skulle hela byn vara besökt.
På 1870-talet var det ännu sed att pojkar
boende utanför Värnans d.v. lilla
kärring, under sin Slappansritt
även besökte uthänterna av samhället.
De kommo och redo i flygande fläng
på blankryktade och med band
och tafsar utstyrda hästar, stannade

frampför husen och sjöng "stappans-
visan": "Stappan var en stallebrämg
vi tackam nu så gärna" o.s.v.
Lies visans sju verser sjungits, då
var det vanligt att de blevo ljudna
på traktering, och så porträtter de
Lies nästa gård och sjungo där.
Förtens mål kallades detta att
"ria stappans scheä" och ett
ortens talesätt är, då någon pådats
ovanligt fort, t. ex. då en häst
skenat: "hann va utä föä
stappans scheä".

En över 80-årig, gammal från
Västors s:n. Emma Johansson. (meddelaren
vet ej säkert om hon ännu lever) har berättat
för några år sedan, att hennes man
Otto Johansson, död för flera år sedan,

ACC. NR. M. 10515:4

i sin ungdom varit med om att
"ria stoffami."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

En soldat Ström från Fryele var
för omkr. 109 år sedan vid Karlsborg
och vaktade fångar. En dag hörde
han ett par fångar samtala med varandra.
En av dem sade: "Ä om ja vare vid
"spräckte päle" ändå, där har jag
många pengar nedgräva"
"Spräckte päle" var en gammal remnad
milstolpe på Hörle-mön utmed gamla
landsvägen Hörle-Svenarum.
Ström visste väl om den gamla milstolpen
och då han efter slutad tjänst kom
till hemorten gick han dit och grävde
och fann pengarna, och för dem
köpte han jordbrukslägenheten
Strämsholm som han kallade den,
och byggde sig ett vackert boings-
hus.